موسیقی در دوران ساسانیان

موسیقی هر ملت همانند آیینه ای است که اوضاع اجتماعی، تغییر و زوال جامعه را می توان در آن مشاهده نمود. هنرهای زیبا نماینده احساسات و روحیات هر قوم است و چون ذوقیات ملل، متفاوت است؛ هنرهای مردم هم که تراوش های روحی آنها است از یکدیگر متمایز می باشد.

از طرف دیگر اوضاع جغرافیایی و طبیعی، عوالم روحی و معنوی، طرز عقاید و افکار، کیفیت رسوم مذهبی، درجه تمدن، سوابق تاریخی و حوائج زندگانی مادی از عوامل تاثیر گذار در موسیقی یک ملت است.

هر کشور موسیقی مخصوصی دارد که خاطرات ایام گذشته، نمونه احساسات و عواطف مردمی که در آن کشور نشو و نما یافته اند از طریق آن متبلور می گردد. شک نیست که قدمت تمدن، کیفیت زندگی دوره‌های مختلف، انقلابات، اتفاقات، حوادث تاریخی، خاطرات شادی بخش و دوران غم انگیز گذشته همه دست به دست یکدیگر داده، موسیقی امروز ما را پدید آورده اند.

سلسله‌هایی که پیش از ساسانیان در ایران حکومت می‌کردند و از آن‌ها تاریخ مستند موجود است شامل پیشدادیان، کیانیان، مادها، هخامنشیان، سلوکیان (اسکندر و جانشینان یونانی او)، و اشکانیان می‌شدند. در سه مورد اول، سندی دقیق در مورد وضعیت موسیقی در آن دوره‌ها وجود ندارد، اما چنین بر می‌آید که در زمان مادها موسیقی‌دانان جایگاه والایی داشتند.

در دوره هخامنشیان نیز انواع موسیقی (بزمی، رزمی و مذهبی) رایج بوده اما مدارک کتبی در این باره محدود است. در دوره سلوکیان، فرهنگ و دانش موسیقایی یونانیان در ایران رواج داده شد و منجر به پیوندی عمیق بین موسیقی ایران باستان و موسیقی یونانی گردید. در دوره اشکانیان نیز ده‌ها شهر یونانی‌نشین در ایران وجود داشت و این ارتباط فرهنگی تداوم یافت. سلسله ساسانیان اولین سلسله‌ای است که در مورد وضعیت موسیقی در آن اسناد مکتوب کافی وجود دارد و روشن است که در آن دوران موسیقی جایگاهی والا نزد مردم و نیز نزد دربار داشت.

دوره حکومت ساسانیان بالغ بر چهارصد سال به طول انجامید و این عصر را در میان اعصار تاریخ ایران پیش از اسلام، درخشان‌ترین دوره موسیقی نام نهادهاند. در این دوره قدرت متمرکز به جای قدرتهای پراکنده در ایران حاکمیت یافت و با تمرکز قدرت و جذب تدریجی ارباب هنر به دربار، زمینه رشد، پیشرفت و پرورش هنرمندان، بویژه موسیقی دانان فراهم آمد.

موسیقی یکی از فرازهای شهریگری(تمدن) ساسانی به شمار آمده و داده های موجود نمایانگر رواج و گستردگی آن در میان مَهان و همچنین توده های مردم است.

در پیرامون والایی جایگاه هنر موسیقی در زمان ساسانیان همین بس که اردشیر یکم همه ی کسانی که کارشان به گونه ای به موسیقی پیوند داشت را در یک طبقه ی ویژه جای داده و این سامانه(سیستم) در زمان شاهان دیگر نیز کمابیش پاسداری شده است.

در زمان ساسانیان موسیقی رواج و رونق گرفت؛ هم از آن جهت که پادشاهان ساسانی به توسعه تمدن ایرانی علاقه داشتند و در دوره آنها علوم و صنایع ترقی کرد و هم اینکه به دلیل تجمل سلطنت ساسانیان، موسیقی در آن دوره احترام و اعتبار یافت، به خصوص که بعضی از شاهان این سلسله از قبیل بهرام گور و خسرو پرویز عشرت دوست و خوش‌گذران بوده اند.

بنابراین با رواج گرفتن موسیقی و اعتبار آن نزد پادشاهان ساسانی، رامشگران و خنیاگران نیز در بارگاه ساسانیان مقامی مخصوص یافتند. بخصوص در زمان بهرام گور موسیقیدان‌ها جزء طبقه ممتاز کشور بودند و بر سایر طبقات مردم مقدم بودند.

موسیقی دوره ساسانی مخصوصاً در زمان خسرو پرویز بیشترین ترقی را داشت. معروف‌ترین آهنگسازان دوره خسرو پرویز سرگش، باربد و نکیسا بودند.

اختراع دستگاه‌های ایرانی را به باربد نسبت می دهند و به نظر می‌آید که او در مقام های قدیم اصلاحاتی به عمل آورده و دستگاه‌ها را تنظیم کرده است. مقام او نزد خسرو پرویز تا اندازه ای بوده که هر کس حاجتی داشته از طریق او به عرض شاه می رسانده است.

پادشاهان ساسانی برای موسیقی و موسیقیدان جایگاهی والا قائل بودند و به موسیقی علاقه‌ایی وافر داشتند، به‌گونه‌ای که حتی به هنگام شکار نیز از لذت شنیدن موسیقی خود را محروم نمی‌کردند و همواره گروهی خنیاگر و رامشگر را با خود همراه می‌بردند. از همین روست که در آثار باقی مانده از آن دوران، اغلب در کنار صحنه‌های مربوط به شکار، خنیاگران و نوازندگان را نیز می‌توان مشاهده کرد.

در کتاب پهلوی خسرو پسر قباد طویلی از سازهای دوران ساسانیان گرد آوری شده که می‌توان کم و بیش کامل دانست:

عود معمولی، عود هندی (وین)، بربط، چنگ، نوعی از چنگ (اندروای)، تنبور، تنبور بزرگ از مس، تنبور کوچک (دنبالک)، طبل کوچک (چمبار)، سنتور (کنار)، زنگ، نای، قره نی، مار، تاس و چند آلات موسیقی دیگر که تشخیص آن‌ها مشکل است مانند زنجیر، تیر سپر، شمشیر، مشتک، رسن، وندق، شیشک، کپیک

مسعودی در مروج الذهب نام سازهایی را که در ایران باستان به کار رفته‌است می‌شمرد و چنگ و نی و عود و بربط و سرنای را از ایرانیان می‌داند و گوید که بنیاد پرده‌ها و آهنگ‌های موسیقی و هفت سرود خسروانی را ایرانیان نهاده‌اند. مسعودی در مروج الذهب می‌نویسد: مردم خراسان چنگ را به کار می‌برده‌اند و مردم طبرستان و دیلمستان رباب را بیشتر می‌پسندیدند.

منبع: اینترنت **تدوین: عباس عسلی**

مزه مزه کردن لحظات شیرین مهارتی برای لذت بردن از زندگی

باشگاه خبرنگاران: مهارت مزه مزه کردن لحظات شیرین زندگی، یکی از مهارت های مهم در زندگی هر فردی است که در مطالعات علمی زیادی نیز مورد بررسی قرار گرفته است. چرا که تاثیر بسزایی در افزایش سطح شادمانی افراد و بهبود افسردگی آن ها دارد.

این مهارت، با درک عمیق لحظات شیرین و خنثی کردن و کش دادن عمدی و طولانی کردن آگاهانه لحظه‌های زندگی افراد ارتباط دارد.

راحیل شمسایی در رابطه با این مهارت اظهار کرد: اگر بخواهم مهارت مزه‌مزه کردن لحظات شیرین زندگی را به عنوان یکی از مهارت‌های لذت بخش توضیح دهم ذکر یک مثال ساده می‌تواند کمک کننده باشد. برای مثال؛ همه ما، برای یک بار هم شده، تجربه خوردن یک تکه کیک خوشمزه را در طول زندگی خود داشته‌ایم که برایمان لذت بخش و خاطره‌انگیز بوده و این تجربه ساده توانسته است حتی برای چند دقیقه هم که شده حس خوبی را به ما منتقل کند. از این رو، تمرین این مهارت ساده می‌تواند در زندگی‌مان بسیار موثر باشد. وی بیان کرد: مهارت مزه مزه کردن لحظات شیرین زندگی، به دلیل این که تا حدی سرعت زندگی را در دنیای مدرن امروز کم می کند، از امتیاز و مزایای بسیار زیادی برخوردار است که در حقیقت، با تمرین کردن این مهارت، می توان این فرصت را به خود داد تا از ساده ترین چیزها، جزییات شاد را حس و با تمام وجود خود تجربه کرد و از آن ها به نفع شادتر بودن و رهایی از احساساتی که منجر به افسردگیمان می شوند استفاده کنیم. این روانشناس تصریح کرد: پس از کش دادن تعمدی دیدن کیک و استشمام کردن آن، در این مرحله باید حس چشایی خود را فعال کرد و در خوردن تکه های کیک، به هیچ عنوان عجله نکرد. به طوری که هنگام خوردن تکه های کیک سعی کرد، تمام طعم های موجود را در دهان تجربه و حتی می توان پس از تمام شدن کیک هم، خاطره شیرین خوردن آن را برای خود یادآوری کرد.

شمسایی گفت: اگرچه مهارت مزه مزه کردن لحظات شیرین زندگی ساده است امّا می توان در موقعیت های دیگری چون در آغوش گرفتن فرزند خود، نگاه کردن به بازی او در موقعیت های مختلف، غذا خوردن با اعضای خانواده و یا حتی بو کردن یک شاخه گل رز، آن را تکرارکرد.

وی ادامه داد: یکی از نکات جالب در این خصوص این است که این مهارت و تمرین آن، تا حدّ زیادی باعث افزایش قدرت یادآوری و حافظه فرد می‌شود که این موضوع می‌تواند تجربه مثبت و شیرینی برای حال و آینده او به همراه داشته باشد که تا سال‌ها در حافظه اش باقی بماند و روی خلق و خوی او هم تاثیر مثبت بسزایی بگذارد.

این روانشناس در پایان خاطرنشان کرد: صرفا زمانی می توان در مهارت مهم مزه مزه کردن لحظات شیرین زندگی خبره شد که آن را در موقعیت‌های متفاوت، تمرین کرد و در این خصوص، تجربه موفقیت‌آمیزی داشت.

طرح: عصرمردم

جدول شماره ۹۹/۲۱۴۷

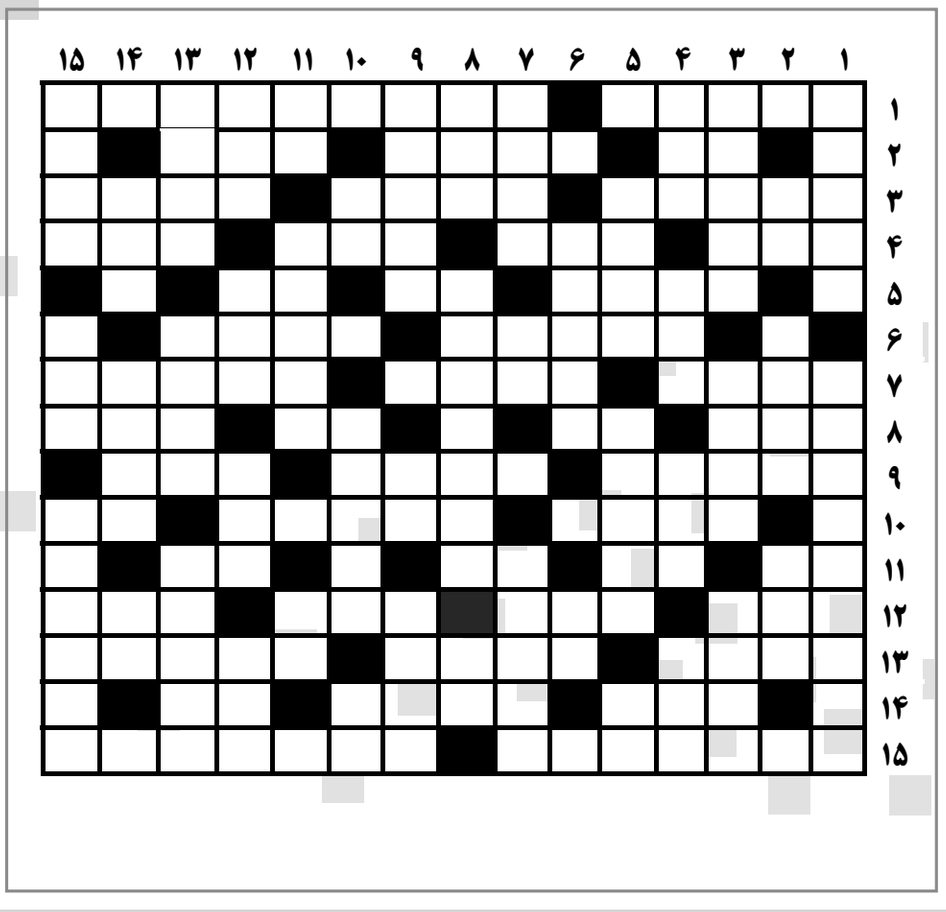

افقی:

۱-شگفت زده- مخوف ترین نهاد جاسوسی و طراحی توطئه

۲-دوستی- از زبان های رایج در آسیای غربی- ظاهر ساختمان

۳-شهر کریمان- کمک رسانی- قوس

۴-دوستی- پلیدی- مخفف دامنه- بالاپوش عربی

۵-مرکز نیجریه- نام قدیمی اصفهان- شهری خشک و کویری در نزدیکی کاشان

۶-هادی الکتریسیته- رقص انگلیسی

۷-بصیر- رشته کوهی در آمریکا- در خور

۸-ذکر- ابر زمین گیر شده- عدد چرب- حاشیه

۹-نوعی پارچه- پس از امروز- ستم

۱۰-دیگ دهان گشاد- جهان گشای لنگ- شکم شیرازی

۱۱-رفتاری کودکان- حکیم صریح قرآنی- تکرار اولین حرف- پودر کشنده

۱۲-سلاح کاشتنی- مرکز سوئیس- قرمز- وسیله

۱۳-شیرینی فروش- کیسه ی بزرگ کنفی- نامی پسرانه و ایرانی

۱۴-سر- از خودروهای مونتاژ داخل- زبان موسیقی

۱۵-لوام نوزاد- به ایالات متحده آمریکا اطلاق می شود

عمودی:

۱-مورد تردید- قبله اول مسلمانان

۲-نقش- از مباحث اقتصادی در فقه اسلامی- معادل ۶ عدد

۳-از شخصیت های شاهنامه ای- کمیابی- کال

۴-آیینی شرقی- چین و چروک صورت- مرکز اتریش- صیاد می گستراند

۵-نرگس عربی- جمع منصب- از بازی های کودکانه

۶-نوعی عقرب خطرناک- مجرای خون

۷-از آرد گندم می گیرند- توان- از شاعران عهد غزنوی و سلجوقی

۸-گندم آسیاب شده- شهری در اندونزی- ناز بی پایان

۹-اضافی- ماه زمستانی- صحرایی در شمال مصر

۱۰-نفس- فلاتی در آسیا- اسب ترکی

۱۱-ضمیر اشاره به دور- از هنرهای هشت گانه- مظهر بی مقداری و سبکی

۱۲-از چاشنی های غذایی- مکانی در مکه- زنگ کاروان- جمع پن انگلیسی

۱۳-شنونده- انبار گندم- روپوش زنانه

۱۴-شتر عرب- تاب شیرازی- تکان

۱۵-بیگانه نیست- از دانه های خوراکی- لامپ فلورسنت

جواب جدول شماره ۹۹/۲۱۴۶

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	ن	ز	ی	ن	■	ا	ر	ی	و	ب	ر	ز	ن	■
۲	س	■	ب	ه	■	ا	ر	ا	ک	■	ز	ی	ن	■	ق
۳	ی	س	ا	و	ل	■	د	ن	ب	ل	■	ش	د	ی	د
۴	ا	ه	ل	■	ا	پ	ی	■	ا	ر	م	■	ه	ا	ر
۵	ر	■	ه	ا	ل	ی	■	ح	ر	■	ح	د	■	س	■
۶	■	م	■	ب	ه	ر	و	ز	■	ا	م	ی	ن	■	ه
۷	ک	ر	ا	ل	■	و	ا	پ	ل	■	و	ر	ا	ث	ت
۸	م	م	د	■	ک	ن	■	ت	■	م	د	■	ز	پ	ل
۹	ا	ر	ی	و	س	■	د	و	د	ه	■	ک	ی	ا	■
۱۰	ل	■	م	ی	ا	ن	■	د	ی	ا	ب	ت	■	ت	ک
۱۱	ا	س	ر	■	ل	■	ل	ه	■	پ	■	ب	ن	■	ا
۱۲	ل	ن	ک	■	ت	و	ش	■	س	ت	م	■	ا	ل	ف
۱۳	م	ی	ن	و	■	ش	ک	ا	ر	■	ا	ح	ر	ا	ر
۱۴	ل	■	ج	ر	م	■	ر	ه	■	پ	■	ت	و	■	و
۱۵	ک	و	ه	د	ر	ا	ک	■	ا	ط	م	ی	ن	ا	ن